

Naar een menselijk afscheid

16/10/2013 | Patrick Loobuyck

Zelfbeschikking bij het levenseinde wordt nog steeds niet altijd gerespecteerd, zegt Patrick Loobuyck. We moeten het debat blijven voeren en het geweten van artsen én patiënten in rekening brengen.

Moraalfilosoof (UA, UGent)

Euthanasie uitvoeren bij uitzichtloos psychisch lijden is geen gemakkelijke oefening. Artsen moeten in eer en geweten een oordeel vellen over leven en dood. Collega Willem Lemmens heeft gelijk dat daarvoor geen sluitende objectieve criteria bestaan (*DS 14 oktober*).

Maar ik ben het grondig met hem oneens dat dit een nieuwe vorm van paternalisme introduceert. Paternalisme betekent dat men een houding aanneemt van 'wij weten wat goed voor u is'. Een arts die luistert en probeert mee te voelen met zijn patiënt en diens omgeving, en op basis daarvan beslissingen neemt, neemt juist de tegenovergestelde houding aan. Ik weet niet goed wat Lemmens verstaat onder het 'rationeel, consistent en bewust gebracht verhaal' op basis waarvan artsen beslissingen moeten

perspectief en levenskwaliteit, over mensonterende opnames in psychiatrische instellingen, over ten e behandeld zijn, over een levensverhaal met een of meerdere pogingen tot zelfdoding. Wanneer de vra naar hulp voor een waardig levenseinde niet gehoord wordt, kiest men er soms voor om zichzelf compleet eenzaam van het leven te beroven, zonder een waardig afscheid van dierbaren. Afscheid ne is sowieso moeilijk, maar mensen begeleid laten sterven kan de pijn voor alle betrokkenen draaglijker maken dan wanneer mensen aan hun lot worden overgelaten en zonder enig perspectief in pijn moet verder lijden of zich soms in gruwelijke omstandigheden zelf van het leven beroven.

Anders dan bij mijn collega, stellen de media en wat ik hoor op het terrein bij patiënten en hun omge mij helemaal niet gerust inzake het respect voor onze zelfbeschikking. Er zijn nog zoveel schrijnende gevallen waar de vraag naar euthanasie moeilijk valt, onder meer doordat artsen en instellingen nog steeds vasthouden aan hun oude paternalisme. René Stockman, de Generale Overste van de Broeder van Liefde, beweerde openlijk dat euthanasie in zijn instellingen onbespreekbaar is (*DS 5 oktober*). *Il le faire*.

De realiteit leert dat 'de humaniteit van een natuurlijke dood' een fictie is. Laten we dus genuanceerd in een open debat met elkaar blijven zoeken op welke manier we het levenseinde kunnen humaniseren wars van paternalisme. We moeten daarbij zowel rekening houden met het geweten van artsen als v patiënten. Er zijn op dat punt al belangrijke stappen gezet, maar we zijn er nog lang niet.